

Teresa Costa-Gramunt - 2012-03-22

tpamies.webnode.cat

Teresa Pàmies

"En els moments durs d'aquest camí sempre he pensat en les paraules de Teresa Pàmies, tan carregades d'experiència"

Recordaré amb exactitud el dia de la mort de Teresa Pàmies, ja que aquest mateix dia, 13 de març, jo complia anys. Amb Teresa Pàmies ens havíem vist unes quantes vegades. Havíem fet contacte arran d'una carta que li vaig escriure moguda per la lectura entusiasta de 'Primavera de l'àvia', un dietari magnífic que abraça precisament el temps de la primavera de 1988. Amb la seva prosa clara, l'escriptora hi mostra la seva condició de dona i escriptora compromesa socialment i políticament lligada, com no podria ser altrament, amb la seva tasca d'esposa, mare i àvia. Complaguda amb els meus ex-libris, que va venir a veure expressament en una exposició, em va dedicar el llibre. Era el dia 29 de maig de 1990 i feia un dia esplèndid.

Quan es va inaugurar el saló Torres-Garcia al Palau de la Generalitat, ens vam tornar a trobar. Em va preguntar per un text que jo tenia escrit, 'El vel d'Harmonia', del qual, el dia que ens vam conèixer, s'havia interessat pels detalls (hi homenatjo tres dones mortes, el llibre és el seu memorial). El tema de la dona sempre la va preocupar molt. Vaig dir-li que l'havia presentat a un concurs i que justament es fallava l'endemà! Amb un gest sorprenent en una dona aparentment adusta, en un gest gairebé maternal, em va agafar de la mà, la va estrènyer càlidament i em va desitjar molta sort. Sigui com sigui, el cas és que vaig tenir sort i vaig guanyar aquell premi. Quan li vaig fer saber, se'n va alegrar, però sense fer més concessions de seguida em va parlar de la sort del principiant, que estimula, però que sovint dóna pas a etapes dures on es posa a prova la vocació o determini de l'escriptor o escriptora. En els moments durs d'aquest camí sempre he pensat en les paraules de Teresa Pàmies, tan carregades d'experiència.

Temps després li vaig sol·licitar permís per publicar un fragment de 'Primavera de l'àvia' al meu llibre 'Ex libris al·legòrics a les 41 comarques de Catalunya' (1992), i que té com a element simbòlic la figura de la dona. En aquesta publicació Pàmies representa la comarca de la Noguera, ja que havia nascut l'any 1919 a la seva capital, Balaguer, el lloc on reposaran ara les seves cendres, al costat de les despulles de la seva mare.

Amb Teresa Pàmies ens enviàvem nadales. La trajectòria de Teresa Pàmies en les files comunistes és coneguda, la seva posició en el terreny de les creences també, així com les meves. La nadales, doncs, eren l'expressió d'un tracte cordial que va més enllà de tants vels que no deixen veure l'essencial de les persones més enllà d'idees i creences.

Quan uns estius enrere vam visitar la ciutat de Praga, vaig rellegir els seus llibres ('Testament a Praga i Praga'). En forma novel·lada l'un, i en forma d'assaig l'altre, l'escriptora fa un repàs dels anys que va viure en aquesta ciutat, en temps d'exili. La Praga de Teresa Pàmies no és la Praga que jo vaig veure, les ciutats tenen molts rostres, visibles i invisibles. La que Pàmies havia descrit, tot i els esforços de normalitat en un règim que l'estrafeia, era una ciutat trista i decadent en l'òrbita dels països de l'Est. La que a mi se'm va mostrar era una ciutat bigarrada de gent i tan turística com la nostra Barcelona actual. Però la Praga que vaig entreveure és una Praga intemporal per on circulaven històries del Golem i de Kafka, la música de Mozart, Dvorak i Smetana, els poemes de Vladimír Holan, el cavaller del riu Moldava, les dames de Mucha, els romaços de Nemcová i Hrabal, els alquimistes del carrer de l'Or, la pregària de santa Lutgarda, la sinagoga Maisel, la saviesa de rabí Löw...

No sempre vèiem ni sentíem coses semblants, amb Teresa Pàmies, eren tan diferents. L'any passat vaig saber que l'escriptora era a Granada, on ha mort. Però la seva literatura, com la primavera, me la retornarà sana i estalvia cada vegada que la recordi.

Comentaris (1)

1 | maria | 2012-04-04 - 01:00:35

La meua insistència rebuscant notícies sobre Teresa Pàmies a la xarxa ha donat el seu fruit a aquestes hores de la nit. Per fi em trobo amb un excel·lent article sobre l'escriptora balaguerina, que no es limita a explicar només on va néixer, on va viure exiliada i els premis que va guanyar.

De debò, gràcies!